

Teaching Guide				
Identifying Data				2016/17
Subject (*)	Liderazgo e dirección de institucións educativas	Code	652512201	
Study programme	Mestrado Universitario en Dirección, Xestión e Innovación de Institucións Escolares e Socioeducativa			
Descriptors				
Cycle	Period	Year	Type	Credits
Official Master's Degree	1st four-month period	First	Obligatoria	4.5
Language	SpanishGalician			
Teaching method	Face-to-face			
Prerequisites				
Department	Pedagogía e Didáctica			
Coordinador	Sanchez Bello, Ana	E-mail	ana.sanchez.bello@udc.es	
Lecturers	Sanchez Bello, Ana	E-mail	ana.sanchez.bello@udc.es	
Web				
General description	<p>A materia presenta o liderazgo e a dirección de institucións educativas como alicerces nos que se sustentan o cambio e a transformación social. Partindo desta premisa básica, apóstate por unha dirección e un liderzgo que traballen desde a cultura da colexialidade, da confianza e da participación, establecéndose como meta a creación de comunidades de aprendizaxe democráticas basadas na sustentabilidade e na xustiza social.</p> <p>A metodoloxía de traballo na materia será fundamentalmente activa, onde os estudantes serán os principais protagonistas das análises, dos debates e das propostas que se formulen a partires da documentación de referencia.</p>			

Study programme competences / results	
Code	Study programme competences / results
A1	Ser capaz de identificar os diferentes fundamentos teóricos e metodolóxicos dun proxecto de educación democrática e crítica, facendo especial énfase nos dereitos humanos e a igualdade de xénero, desenvolvendo culturas da mediación e da paz.
A2	Utilizar modelos colaborativos de acción socioeducativa que promovan verdadeiras comunidades de aprendizaxe, favorecendo o traballo en contornos multiprofesionais
A7	Ser capaz de establecer estratexias de liderado e empoderamento dos distintos axentes sociais que favorezan un clima institucional óptimo.
A11	Capacidade para fomentar e liderar a creatividade e innovación nas entidades e institucións promovendo proxectos orientados ao cambio de culturas profesionais.
A14	Adquirir destrezas para o diagnóstico de perfís competenciais idóneos dos equipos directivos, ofrecendo respostas axustadas a esa realidade.
B8	Traballo colaborativo
B9	Capacidade de innovar
B11	Capacidade de organización e planificación
B12	Posuír e comprender coñecementos que acheguen unha base ou oportunidade de ser orixinais no desenvolvemento e/ou aplicación de ideas, a miúdo nun contexto de investigación.
B13	Que os estudantes saiban aplicar os coñecementos adquiridos e a súa capacidade de resolución de problemas en contornos novos ou pouco coñecidos dentro de contextos máis amplos (ou multidisciplinares) relacionados coa súa área de estudo.
B14	Que os estudantes sexan capaces de integrar coñecementos e enfrontarse á complexidade de formular xuízos a partir dunha información que, sendo incompleta ou limitada, inclúa reflexións sobre as responsabilidades sociais e éticas vinculadas á aplicación dos seus coñecementos e xuízos.
B15	Que os estudantes saiban comunicar as súas conclusións e os coñecementos e razóns últimas que as sustentan a públicos especializados e non especializados dun modo claro e sen ambigüidades.
B16	Que os estudantes posúan as habilidades de aprendizaxe que lles permitan continuar estudando dun modo que haberá de ser en gran medida autodirixido ou autónomo.

C4	Desenvolverse para o exercicio dunha cidadanía aberta, culta, crítica, comprometida, democrática e solidaria, capaz de analizar a realidade, diagnosticar problemas, formular e implantar solucións baseadas no coñecemento e orientadas ao ben común
C5	Entender a importancia da cultura emprendedora e coñecer os medios ao alcance das persoas emprendedoras.
C6	Capacidade de integrar coñecementos e enfrontarse á complexidade de formular xuízos a partir dunha información que, sendo incompleta ou limitada, inclua reflexións sobre as responsabilidades sociais e éticas vinculadas á aplicación dos seus coñecementos e xuízos, valorando criticamente o coñecemento, a tecnoloxía e a información disponible para resolver os problemas cos que deben enfrontarse.
C7	Asumir como profesional e cidadán a importancia da aprendizaxe ao longo da vida
C8	Valorar a importancia que ten a investigación, a innovación e o desenvolvemento tecnolóxico no avance socioeconómico e cultural da sociedade.

Learning outcomes			
Learning outcomes	Study programme competences / results		
Adquirir unha visión de conxunto do desenvolvemento da dirección de institucións educativas desde a diversidade de perspectivas que a configuran, tanto en ámbitos estatais como internacionais.	AJ14	BC12 BC13 BC14 BC16	CC5 CC6
Concebir a dirección de centros educativos como un proceso continuado de negociación e construción de significados, orientacións, decisións, estratexias e accións determinadas.	AJ1	BC13 BC14 BC15 BC16	CC4 CC5 CC7 CC8
Interpretar a función directiva, o liderazgo e a organización de institucións educativas desde perspectivas epistemolóxicas, reglamentarias, profesionais e axiolóxicas.	AJ1 AJ2 AJ7 AJ11	BC12 BC13 BC14 BC16	CC4 CC5 CC6 CC7 CC8
Desenvolver unha disposición reflexiva, negociadora, colaboradora, investigadora, igualitaria e pro-activa en relación ao complexo papel e cometido do liderazgo e da dirección de institucións educativas.		BC8 BC9 BC11 BC12 BC13 BC14 BC15 BC16	CC4 CC5 CC6 CC7 CC8

Contents	
Topic	Sub-topic
Conceptualización do liderazgo na dirección de organizacións educativas	Significado Características Perspectivas
Estilos de liderazgo e cultura da organización	Liderazgo colexiado e cultura da confianza Liderazgo sostible e cultura do cambio Liderazgo comprometido e xustiza social Liderazgo participativo e comunidades de aprendizaxe

O papel da dirección na organización e planificación colaborativa das organizacións educativas	<p>Funcións, dimensións e órganos</p> <p>Procesos de coordinación, comunicación, colaboración, convivencia e participación democrática</p> <p>Procesos de seguimento, avaliación, asesoramento, dinamización, innovación e mellora.</p> <p>Ética e igualdade de xénero</p>
--	--

Planning				
Methodologies / tests	Competencies / Results	Teaching hours (in-person & virtual)	Student?s personal work hours	Total hours
Document analysis	A1 A7 A14 B9 B12 B14 B16 C4 C5 C6 C8	10	12	22
Collaborative learning	A2 A11 B8 B13	10	13	23
Case study	B11 B15	10	10	20
Supervised projects	C7	20	25.5	45.5
Personalized attention		2	0	2

(*)The information in the planning table is for guidance only and does not take into account the heterogeneity of the students.

Methodologies	
Methodologies	Description
Document analysis	Presentación dos documentos por parte da profesora e lectura e análise do seu contido por parte do/a estudante.
Collaborative learning	Traballo en pequeno grupo para contrastar puntos de vista sobre a información extraída dos documentos e realización do resume analítico.
Case study	Análise de casos presentados en clase pola profesora ou profesionais da educación.
Supervised projects	Traballo en grupo que implica a realización de traballo de campo en escenarios educativos (estudo de caso), ou a análise do discurso, ou a análise de documentos mais unha argumentación que relacione as evidencias descubertas con fundamentos teóricos para xustificar o estilo de liderazgo posto de manifesto.

Personalized attention	
Methodologies	Description
Supervised projects	Sesións de seguimento durante as clases e de titorías ao longo do traballo tutelado que consisten nun traballo en grupo que implica a realización de traballo de campo en escenarios educativos (estudo de caso), ou a análise do discurso, ou a análise de documentos mais unha argumentación que relacione as evidencias descubertas cos fundamentos teóricos para xustificar o estilo de liderazgo posto de manifesto.

Assessment			
Methodologies	Competencies / Results	Description	Qualification
Supervised projects	C7	<p>Os criterios/requisitos mínimos a partir dos cales se avaliarán os traballos tutelados serán:</p> <ul style="list-style-type: none"> -O grao de profundidade coa que se traballe o contido. -A utilización dunha linguaxe propia do contexto disciplinar. -A utilización de fontes documentais complementarias e actuais. -A presentación e a claridade da exposición. 	100

Assessment comments

No traballo tutelado a avaliación de cada membro variará en función da asistencia a clase, ás sesións obrigatorias de seguimento e en función da implicación no traballo.

Poden realizarse variacións na

composición e número dos membros dos grupos durante a realización do traballo tutelado sempre negociada coa profesora. Excepcionalmente pode decidirse a realización individual do traballo.

Non se admitirán propostas para o traballo unha

vez finalizado o prazo de admisión fixado na documentación complementaria que se entregará na clase.

A asistencia ás sesións de seguimento volcarase dentro do traballo tutelado.

As citas e referencias a calquera tipo de texto deben declararse, o uso de textos ou ideas sen declarar a fonte supón o non apto.

O traballo se realizará seguindo as pautas que se darán na clase.

Sources of information

<p>Basic</p>	<ul style="list-style-type: none"> - (). . - Vázquez Recio, Rosa (2013). La dirección de centros: gestión, política, ética y política. Madrid: Morata - Alcande, Ana Isabel et al. (2006). Transformando la escuela: comunidades de aprendizaje. Barcelona: Graó - Bolívar, Antonio (2010). El liderazgo educativo y su papel en la mejora: una revisión actual de sus posibilidades y limitaciones. Psicoperspectivas. Individuo y Sociedad, 9 (2), págs. 9-33 - VV. AA. (2010). Monográfico Liderazgo educativo. Organización y gestión educativa - Ball, St. J. (1989). La micropolítica de la escuela: hacia una teoría de la organización. Barcelona: Paidós/Mec - Anderson, Gary L. (2009). Advocacy Leadership. Toward a post-reform agenda in education. London: Routledge - Bolívar, Antonio (2012). Políticas actuales de mejora y liderazgo educativo. Málaga: Aljibe - Hargreaves, Andy y Fink, Dean (2008). El liderazgo sostenible. Madrid: Morata - Hargreaves, Andy (1996). Profesorado, cultura y postmodernidad. Madrid: Morata - Hargreaves, Andy y Fullan, Michael (2014). Capital profesional. Madrid: Morata - Woods, Peter (2005). Democratic Leadership in education. London: Sage - Cantó, Natàlia; Castiñeira, Ángel y Font, Anna (2009). Las fuentes del liderazgo social. Barcelona: Editorial Mediterráneo S. L. - O'Connell, Brian F. Hesselbein i M. Goldsmith (eds.), El líder del futuro/2. (2007). Características distintivas de los líderes exitosos de organizaciones de voluntariado. Pasado, presente y futuro?,. Barcelona: Ed. Deusto. - Anderson, Gary L. (2014). Educational Leadership, Politics, and Advocacy, M.A.. http://steinhardt.nyu.edu/alt/edleadership/politics/
<p>Complementary</p>	

Recommendations

Subjects that it is recommended to have taken before

Subjects that are recommended to be taken simultaneously

Subjects that continue the syllabus

Other comments

(*The teaching guide is the document in which the URV publishes the information about all its courses. It is a public document and cannot be modified. Only in exceptional cases can it be revised by the competent agent or duly revised so that it is in line with current legislation.